

¹ยาหน้ด: แนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา
กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อยตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอนจังหวัดพัทลุง
YANUD: GUIDELINES FOR PROMOTING PINEAPPLE PLANTING IN
RUBBER PLANTATIONS. A CASE STUDY OF SMALL FARMERS PABON
SUB-DISTRICT PABON DISTRICT PHATTHALUNG PROVINCE THAILAND

กรกนก เอี่ยมระยัษ

Konkanok Aimrayub

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Dumrongwattana

เดโช แชนน้ำแก้ว

Daycho Khaenumkaew

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: Konkanok@nstru.acth

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา สภาพปัญหาการปลูกสับปะรด และแนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มเกษตรกรรายย่อย คือผู้ที่ทำการปลูกสับปะรด จำนวน 4 ครัวเรือน ได้แก่ 1) ครอบครัวนายบุญลาภ แป้งเมือง 2) ครอบครัวนายสมปอง พลูสวัสดิ์ 3) ครอบครัวนายถาวรโรจน์ ขุนพลช่วย 4) ครอบครัวนางสมจิต แก่นแก้ว โดยการเลือกจำเพาะเจาะจงเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) บันทึกการสังเกต 3) เครื่องบันทึกเสียง 4) เครื่องบันทึกภาพ ผลการวิจัยพบว่า: 1) วิธีการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา พบว่ามีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่ 1.1) การเตรียมพื้นที่ อันดับแรกมีการปรับระดับดินให้เรียบเพื่อการดูแลได้สม่ำเสมอ 1.2) การเตรียมดินปลูก อันดับแรกคือการเตรียมอุปกรณ์ใช้ 1.3) ปลูกสับปะรด โดยใช้แขนงอ่อน และโดยใช้จุกหรือยอด 1.4) ฤดูที่เหมาะสมต่อการปลูกสับปะรดเริ่มต้น เดือน มกราคม – เดือน เมษายน 1.5) การควบคุมและกำจัดวัชพืช

* Received 27 February 2019; Revised 5 April 2019; Accepted 22 April 2019

การควบคุมวัชพืชจากสับปะรด 1.6) การเก็บเกี่ยวสับปะรด มีการเตรียมอุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยว 2) สภาพปัญหาการปลูกสับปะรด พบว่า 2.1) ปัญหาหน่อพันธุ์มีราคาแพง 2.2) ปัญหาโรคระบาด เช่น โรคเชื้อรา โรคเน่า โรคไหม้เกรียม และแมลงศัตรูพืช เป็นต้น 2.3) ปัญหาผลผลิตตกต่ำ 2.3) แนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา พบว่า 3.1) มีแนวทางส่งเสริมการสร้างสายพันธุ์สับปะรดป่าบอน 3.2) มีแนวทางส่งเสริมการควบคุมโรคระบาด 3.3) มีแนวทางส่งเสริมด้านราคา 3.4) มีแนวทางการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

คำสำคัญ: แนวทางส่งเสริม, การปลูกสับปะรด, สวนยางพารา

Abstract

This article aims to study the methods of study the methods of growing pineapples in rubber plantations. Problems in growing pineapples and an approach to promote pineapple planting in a para rubber plantation: a case study: smallholder farmers, Pa Bon sub-district, Pa Bon district, Phatthalung province. by using a qualitative research methodology The sample group was a smallholder group. Those who planted pineapples in 4 households were 1) Mr. Boonlap Pangmuang family 2) Mr. Sompong Plusawat family 3) Mr. Thawarote Khunpolchuay family 4) Mrs. Somchit Kaenkaew family by choosing to remember because Jayjong to come. correct information Research instruments 1) interview form 2) observation record 3) audio recorder 4) video recorder The results of the research were as follows: 1) Pineapple planting methods in rubber plantations. Found that there are steps starting from 1.1) area preparation First, the soil level is leveled. For regular care 1.2) soil preparation for planting The first is to prepare the equipment. 1.3) Plant pineapple by using young branches. and by using corks or shoots. 1.4) The best season for planting pineapples starts from January - April. 1.5) Control and weed control. Pineapple Weed Control 1.6) Pineapple Harvesting 2) The problem of pineapple planting was found 2.1) The problem of cultivars was expensive 2.2) Disease epidemic problems such as fungal disease, rot disease, scorch. and insect pests, etc. 2.3) The problem of low yields 3) Approaches to promote pineapple planting in rubber plantations found that 3.1) there is an approach to promote the creation of Bon Pine pineapple species 3.2) There is an approach to promote epidemic

control 3.3) There is a price promotion approach 3.4) There are guidelines for promoting agricultural production processing.

Keywords: Guidelines for promoting, pineapple planting, rubber plantations

บทนำ

ยาหน้ด เป็นผลไม้เขตร้อน ถิ่นดั้งเดิมอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ ได้แก่ประเทศบราซิล และประเทศอาร์เจนตินา ต่อมาในปี ค.ศ. 1493 คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส นักเดินเรือชาวสเปน และผู้นำได้เดินทางไปพบยาหน้ดที่หมู่บ้านของชาวอินเดียนเป็นครั้งแรก และได้นำยาหน้ดมาเผยแพร่ในประเทศต่าง ๆ ในขณะที่ประเทศไทยได้นำยาหน้ดมาปลูกในปี พ.ศ. 2223 - 2243 ทำให้ผลยาหน้ดมีคุณภาพที่ไม่ดี จึงทำให้ในปี พ.ศ. 2454 ได้นำสับปะรดจากเกาะปีนังมาปลูก และทำให้ยาหน้ดมีคุณภาพที่ดีเนื้อหวานฉ่ำ และผลโต จึงทำให้ยาหน้ดได้มีการเผยแพร่ออกไปทั่วทุกภาค ซึ่งปัจจุบันพันธุ์ยาหน้ดมีอยู่หลากหลายพันธุ์ แต่ละที่มักจะเรียกแตกต่างกัน การศึกษายาหน้ดพันธุ์ปัตตาเวียจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกและภายในในการศึกษาการทำให้ยาหน้ดพันธุ์ปัตตาเวีย ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (พรรณวดี ทองแดง, 2555) มาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการอธิบาย เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประโยชน์ขอบเขตของการศึกษายาหน้ดพันธุ์ปัตตาเวีย (จิราพรรณ คล้ายกิจจา, 2550)

แนวทางส่งเสริมการปลูกพืชผสมผสานการปลูกพืชผสมผสานนั้นมีหลากหลายรูปแบบที่นำกิจกรรมสองกิจกรรมขึ้นไป เพื่อดำเนินการพร้อมกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การปลูกยาหน้ดแซมสวนยางพารา ซึ่งเป็นการส่งเสริมการปลูกพืชผสมผสานในรูปแบบของเกษตรพืช โดยมีการอาศัยผลประโยชน์ร่วมกันของจุลินทรีย์เกษตรผสมผสาน (งานเกษตรสำนักปลัดเทศบาลตำบลปง, 2560)

ชาวตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง นอกจากปลูกต้นยางพาราแล้ว ยาหน้ดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของตำบลป่าบอน โดยมีการทำไร่ยาหน้ดทั่วในตำบลป่าบอน เกษตรกรในตำบลนี้ส่วนใหญ่มักจะเรียกชื่อ คำว่า “สับปะรด” ว่า “ยาหน้ด” และสามารถปลูกยาหน้ดได้ผลผลิตเฉลี่ย 5,000 กิโลกรัม ผลผลิตรวม 19,695 ตัน คิดเป็นมูลค่า 59,085,000 บาท มีครัวเรือนปลูกยาหน้ดทั้งสิ้น 219 ครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ย 225,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี จนทำให้ทางตำบลป่าบอนได้ถือว่ายาหน้ดเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งทำให้เป็นที่รู้จักกันทั่วภาคใต้ และยาหน้ดป่าบอนได้จัดเป็นสินค้าโอท็อปไปแล้วจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานเกษตรอำเภอป่าบอน, 2561)

ทั้งนี้การศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา และความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับยาหน้ดพันธุ์ปัตตาเวีย (สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย)

ว่ามีลักษณะและสรรพคุณทางสมุนไพร ที่ช่วยบำรุงสุขภาพร่างกายได้ดี และมีการหาพันธุ์ยาหนัดพันธุ์ปัตตาเวีย (สับประรดพันธุ์ปัตตาเวีย) เพื่อเป็นการสร้างพันธุ์ยาหนัด และเพื่อแนวทางส่งเสริมให้เป็นเอกลักษณ์ของตำบลป่าบอน จนเป็นสินค้าโอท็อปได้จนถึงปัจจุบัน (กรมวิชาการเกษตร, 2559)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการปลูกสับประรด กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการปลูกสับประรด กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อยตำบลป่าบอน อำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการปลูกสับประรดในสวนยางพารา กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเกษตรกรรายย่อย คือผู้ที่ทำการปลูกสับประรด จำนวน 4 ครัวเรือน ได้แก่ 1) ครอบครัวนายบุญลาภ แผงเมือง 2) ครอบครัวนายสมปอง พลุสวัสดิ์ 3) ครอบครัวนายถาวรโรจน์ ขุนพลช่วย 4) ครอบครัวนางสมจิต แก่นแก้ว

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ส่งเสริมสนับสนุนการปลูกสับประรด คือผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการทำให้สับประรดของชุมชนใน ตำบลป่าบอนอำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) นางปรียา จิตตพงศ์ (เกษตรอำเภอบาบอน) 2) นายปรีชา ทศวงศ์ (พัฒนาชุมชน) 3) นางสมใจ จันทมาลี (สาธารณสุข) ตัวแทนจำหน่ายรายใหญ่ 2 คน ได้แก่ 1) นางปานิศา มณีสุวรรณ และ 2) นางสาวลักษณะ สงพรหม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัย พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด
2. บันทึกการสังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สัมภาษณ์ หรือเพื่อสังเกตการณ์ตอบคำถามของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าตอบตรงประเด็นและตามข้อเท็จจริงเท็จ เป็นการสังเกตกำหนดแนวทางโดยการใช้สายตา
3. เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงตอนสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเป็นเครื่องสำรองข้อมูลได้

4. เครื่องบันทึกภาพ เป็นการใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐานในการวิจัย เพราะขณะสัมภาษณ์อาจจะต้องใช้กล้องถ่ายรูปในการเก็บภาพเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

1. ลงพื้นที่สำรวจผู้ที่มีความรู้ และความชำนาญในอาชีพเกษตรกรการปลูกสับปะรด ในสวนยางพารา

2. รวบรวมข้อมูล และสำรวจรายชื่อผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกรปลูกสับปะรดในสวนยางพารา

3. หาแหล่งที่รับซื้อสับปะรด และการบริโภคสับปะรด

4. เริ่มการลงพื้นที่ และเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึกแต่ละประเด็นกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และถ่ายภาพประกอบ และหากขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใด ก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ยาหนัด: แนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา
กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่วิธีการปลูกสับปะรดและแนวทางส่งเสริมเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลรอง เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบเนื้อหาอย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทำการศึกษาและนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. วิธีการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1.1 การเตรียมพื้นที่ อันดับแรกมีการปรับระดับดินให้เรียบ เพื่อการดูแลได้สม่ำเสมอจากที่มีน้ำขังเป็นแอ่งเป็นหลุมก็นำดินข้างมากลบทับไว้ หากเป็นหลุมหรือแอ่งใหญ่ก็ทำเป็นธารน้ำไหล เพื่อระบายน้ำที่ขังออก ต่อมาควรดูสภาพในการเตรียมดินสำหรับการปลูกสับปะรด จะเป็นดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย ดินเหนียว ซะส่วนใหญ่ เพราะทำให้ปลูกสับปะรดได้ผลผลิตดีและระบายน้ำได้ดี อุปกรณ์ในการเตรียมดินนั้นก็จะมีรถไถ ไว้สำหรับขุดตอไม้ใหญ่และไว้สำหรับปรับสภาพหน้าดิน มีไพเช็คไว้สำหรับเผาตอไม้ใหญ่หรือซากไม้ที่ย่อยสลายยาก มีจอบไถถากปรับหน้าดินเล็ก ๆ และมีไม้ปักหมบไว้ปรับกันแดดก่อนปลูกสับปะรด และขั้นตอนการเตรียมดินก่อนปลูกมีการปรับสภาพหน้าดินโดยไถดินให้เสมอ ก่อนที่จะไถพรวน 2 ครั้ง คือ ไถพรวน 3 จาน 1 ครั้ง และไถพรวนดิน 7 จาน 1 ครั้ง หลังจากนั้นเก็บซากไม้หรือเผาซากไม้เตรียมที่จะปลูก

1.2 การเตรียมดินปลูก อันดับแรกคือการเตรียมอุปกรณ์ใช้ในการเตรียมปลูก สับปะรดที่มีแทกเตอร์หรือรถไถ 1 คัน และจอบเพื่อขุดหลุมก่อนปักหน่อพันธุ์สับปะรด พอถึงขั้นตอนการเตรียมดินปลูกสับปะรดมีการไถพรวนดินก่อน 2 ครั้ง หรือแล้วแต่หน้าแปลงดิน หลังจากนั้นตากดินไว้ประมาณ 15 วัน แล้วปักไม้กั้นแดนปลูกต้นยางพร้อมกับปลูกสับปะรด และที่สำคัญในการเตรียมปลูกคือการวางแผนปลูกสับปะรด ที่มีจุดประสงค์เพื่อปรับดินให้น้ำไม่ขัง แต่ถ้าพื้นไม่เสมอไม่ต้องปรับหน้าดินให้เป็นแนวราบทั้งแปลง และเน้นปรับหน้าดินเพื่อไม่ให้หน้าขังในแปลง การวางแผนแบบนี้เพื่อไม่ให้น้ำขังในดินและไม่ทำให้เป็นโรคเน่าในหน่อสับปะรด

1.3 การเตรียมหน่อพันธุ์ เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับลงปลูก เพราะหากไม่แยกหน่อพันธุ์ที่ไม่มีคุณภาพออกการที่เป็นโรคระบาดก็เป็นขึ้นได้ง่าย การเลือกหน่อพันธุ์สับปะรดมีหลายขนาดกันไป และมีการเลือกหน่อพันธุ์โดยดูได้จากโคนรากของหน่อพันธุ์ว่ามีโรคเชื้อราติดอยู่ไหม และเลือกโคนที่สมบูรณ์อวบจัมโบ้ รวมไปถึงขั้นตอนการเตรียมหน่อพันธุ์โดยเอามาตากแดดชะก่อน เพื่อให้มันฆ่าพวกเชื้อราและเพลี้ยก่อนที่ติดมากับหน่อพันธุ์สับปะรดประมาณ 2 อาทิตย์ ถึงจะเตรียมปลูกได้ และยังมีเทคนิคในการดูแลหน่อหรือจุกก่อนลงปลูกโดยใช้สารเคมีชุบจุกก่อนปลูก เพื่อกำจัดพวกเชื้อราและแมลงที่อยู่ในรากหน่อพันธุ์สับปะรด

1.4 ฤดูปลูก ฤดูการปลูกสับปะรดสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี แต่ส่วนใหญ่ชาวสวนมักจะปลูกสับปะรดที่ได้ผลดีที่สุดก็ต้องเป็นช่วงเดือนมกราคมปลายถึงเดือนเมษายน ในช่วงที่ฝนฤดูฝนไปแล้ว ซึ่งจะมีแดดจ้าแต่ดินยังมีความชุ่มชื้น แต่ปัจจุบันนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพอากาศ ส่วนวิธีการปลูกสับปะรดสามารถปลูกได้ 2 แบบ คือการปลูกด้วยหน่อและการปลูกด้วยจุก แต่ที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่เขามักปลูกด้วยหน่อ เพราะการเจริญเติบโตได้เร็วกว่าการปลูกด้วยจุก และวิธีการปลูกขนาดแปลงในพื้นที่จะต้องแบ่งปลูกเป็นแถวคู่ เพราะทำให้ประหยัดเวลาและพื้นที่ปลูก

1.5 การควบคุมและกำจัดวัชพืช การควบคุมวัชพืชจากสับปะรด โดยการใช้ยาพ่นฉีด ได้แก่ยา โพรมาเท็ก ไดยูรอน ไกลโฟเสท มาผสมกัน แต่มันก็อยู่ที่สูตรใครสูตรมัน ส่วนแรงงานคนก็จะถากวัชพืชที่หลงเหลือ และมีวิธีกำจัดวัชพืช โดยวิธีการฉีดยาด้วยสารเคมีหรือบ้างก็ทำน้ำหมักชีวภาพจากผลสับปะรด เพื่อกำจัดวัชพืชในสวนสับปะรด สุดท้ายข้อควรระวังหลังจากใช้สารเคมีเร่งดอกหรือสารเคมีฆ่าวัชพืช ห้ามเข้าใกล้แปลงหลังจากฉีดเสร็จ เพราะทำให้ส่งผลอันตรายได้

1.6 การเก็บเกี่ยวสับปะรด มีการเตรียมอุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยว คือ มีด ลักษณะยาวใช้สำหรับตัดสับปะรด และพวกถุงมือผ้า บูท เพื่อป้องกันหนามใบของสับปะรดบาด การเก็บเกี่ยวสามารถเก็บเกี่ยวได้ในระยะเวลาประมาณ 16 - 18 เดือน และต้องทยอยตัดไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะหมดสวน สังเกตผลสับปะรดได้จากผิวเปลือกของสับปะรดจากสีเขียว

เปลี่ยนเป็นสีเขียวอมเหลือง หรือเหลืองอมส้ม สังเกตจากตาของสับปะรดมีลักษณะนูนเด่นชัด และตั้งเต็มที่ และการสังเกตจากการเอานิ้วดีดฟังเสียงว่าหากดังแปะ ๆ แสดงว่าสับปะรดผลนั้น แก่เต็มที่แล้ว

ภาพที่ 1 ดินที่ทรายร่วนที่เหมาะสมสำหรับปลูก ภาพที่ 2 การปลูกสับปะรดในดินทรายร่วน

ภาพที่ 3 การปักไม้กั้นแดนระหว่างสับปะรดกับต้นยาง ภาพที่ 4 หน่อพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่

2. สภาพปัญหาการปลูกสับปะรด กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง

2.1 ปัญหาสายพันธุ์สับปะรด ที่เกิดขึ้นได้แก่ ปัญหาขาดแคลนหน่อพันธุ์ ปัญหาหน่อพันธุ์มีราคาแพง ปัญหาขาดคุณภาพของหน่อพันธุ์สับปะรด

2.2 ปัญหาโรคระบาดและศัตรูพืช ที่พบบ่อย คือ โรคเชื้อรา ที่พบบ่อยและสำคัญอย่างมากเพราะหากเป็นแล้วรักษายากมันต้องถอนหน่อพันธุ์ทิ้งทันทีหรืออาจตัดลามไปหน่ออื่นอีก โรคเน่าและโรคไหม้เกรียมเพราะการที่โดนแดดมาก ๆ โดนที่ไม่ห่อลูกไว้มันก็อาจเกรียมไหม้ได้ โดยโรคเชื้อราเกิดจากสาเหตุไหนยังไม่แน่ชัด เพราะมันเกิดได้จากดินที่เป็นต่าง เยอะเกินไป เป็นที่อยู่อาศัยของเชื้อรา และจากหน่อพันธุ์สับปะรดที่ติดมากับรากของมันและ

จำพวกแมลงศัตรูพืชก็สามารถทำให้เกิดโรคระบาดได้เช่นกัน ได้แก่ เพลี้ยแป้ง แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยพบเจอ เจอแต่จำพวกหนอนดั่ง หนู ตัวเลี้ยะที่ชอบเจาะผลสับปะรด

2.3 ปัญหาโรคาสับปะรดตกต่ำ เกิดขึ้นได้หลายด้านไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่มีผู้ผลิตมาก ปัญหาขาดคุณภาพก็ให้เกิดปัญหาตกต่ำ แม้แต่ปัญหาที่เกิดพ่อค้าแม่ค้าคนกลางที่มีการเอารัดเอาเปรียบเกษตรกร ก็ล้วนเป็นปัญหาทำให้เกิดราคาสับปะรดตกต่ำเหมือนกัน

3. แนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอบ้านนา จังหวัดพัทลุง

3.1 แนวทางส่งเสริมด้านพันธุ์สับปะรด ควรมีการส่งเสริมในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการขยายพันธุ์ให้เป็นเอกลักษณ์ประจำอำเภอบ้านนา หรือการส่งเสริมหน่อสับปะรดให้มีหนามน้อยลงและเพิ่มคุณภาพในการต่อยอดขึ้น

3.2 แนวทางส่งเสริมการควบคุมโรคระบาด มีการส่งเสริมในหลายด้าน ไม่จะเป็นการทำปุ๋ยหมักด้วยตนเอง การจัดส่งเสริมแหล่งเรียนรู้การควบคุมโรค หรือการจำแนกหน่อพันธุ์ก่อนปลูกและการบำรุงดินปลูก

3.3 แนวทางส่งเสริมการกระตุ้นด้านราคาสับปะรด ควรจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจการจัดงานสับปะรด เพื่อเป็นการโฆษณาอย่างหนึ่งในการค้าขาย การแปรรูปสับปะรดให้เป็นสินค้าโอท็อป และการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปที่แปลกใหม่ให้เป็นเอกลักษณ์ของชาวอำเภอบ้านนา

ภาพที่ 5 การแปรรูปสับปะรดกวนเพื่อนำไปจำหน่าย ภาพที่ 6 การค้าขายริมถนน เพื่อเป็นจุดสนใจ

อภิปรายผล

1. วิธีการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอบ้านนา จังหวัดพัทลุง ดังนี้ 1.1) การเตรียมพื้นที่ อันดับแรกมีการปรับระดับดินให้เรียบ เพื่อการดูแลได้สม่ำเสมอจากที่มีน้ำขังเป็นแอ่งเป็นหลุมก็นำดินข้างมากลบทับไว้ หากเป็นหลุมหรือแอ่งใหญ่ก็ทำเป็นธารน้ำไหล เพื่อระบายน้ำที่ขังออก ต่อมาควรดูสภาพในการ

เตรียมดินสำหรับการปลูกสับปะรด จะเป็นดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย ดินเหนียว ๒ ส่วนใหญ่ เพราะทำให้ปลูกสับปะรดได้ผลผลิตดีและระบายน้ำได้ดี (จินดารัฐ วีระวุฒิ, 2551) อุปกรณ์ในการเตรียมดินนั้นก็จะมีรถไถ ไว้สำหรับขุดตอไม้ใหญ่และไว้สำหรับปรับสภาพหน้าดิน มีไฟเชือกไว้สำหรับเผาตอไม้ใหญ่หรือซากไม้ที่ย่อยสลายยาก มีจอบไว้หากปรับหน้าดินเล็ก ๆ และมีไม้ปักหมบไว้ปรับกันแดนก่อนปลูกสับปะรด และขั้นตอนการเตรียมดินก่อนปลูกมีการปรับสภาพหน้าดินโดยไถดินให้เสมอ ก่อนที่จะไถพรวน 2 ครั้ง คือ ไถพรวน 3 จาน 1 ครั้ง และไถพรวนดิน 7 จาน 1 ครั้ง หลังจากนั้นเก็บซากไม้หรือเผาซากไม้เตรียมที่จะปลูก

1.2) การเตรียมดินปลูก อันดับแรกคือการเตรียมอุปกรณ์ใช้ในการเตรียมปลูกสับปะรดก็มีแทรกเตอร์หรือรถไถ 1 คัน และจอบเพื่อขุดหลุมก่อนปักหน่อพันธุ์สับปะรด พอถึงขั้นตอนการเตรียมดินปลูกสับปะรดมีการไถพรวนดินก่อน 2 ครั้ง หรือแล้วแต่หน้าแปลงดิน หลังจากนั้นตากดินไว้ประมาณ 15 วัน แล้วปักไม้กันแดนปลูกต้นยางพร้อมกับปลูกสับปะรด และที่สำคัญในการเตรียมปลูก คือ การวางแผนปลูกสับปะรด ที่มีจุดประสงค์เพื่อปรับดินให้น้ำไม่ขัง (วศินาฏ ทองบุคดี, 2547) แต่ถ้าพื้นไม่เสมอไม่ต้องปรับหน้าดินให้เป็นแนวราบทั้งแปลง และเน้นปรับหน้าดินเพื่อไม่ให้มีน้ำขังในแปลง การวางแผนแบบนี้เพื่อไม่ให้มีน้ำขังในดินและไม่ทำให้เป็นโรคเน่าในหน่อสับปะรด

1.3) การเตรียมหน่อพันธุ์ เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับลงปลูก เพราะหากไม่แยกหน่อพันธุ์ที่ไม่มีคุณภาพออกการที่เป็นโรคระบาดก็เป็นขึ้นได้ง่าย การเลือกหน่อพันธุ์สับปะรดมีหลายขนาดกันไป และมีการเลือกหน่อพันธุ์โดยดูได้จากโคนรากของหน่อพันธุ์ว่ามีโรคเชื้อราติดอยู่ไหม และเลือกโคนที่สมบูรณ์อวบจัมโบ้ รวมไปถึงขั้นตอนการเตรียมหน่อพันธุ์โดยเอามาตากแดดซะก่อน เพื่อให้มันฆ่าพวกเชื้อราและเพลี้ยก่อนที่ติดมากับหน่อพันธุ์สับปะรดประมาณ 2 อาทิตย์ ถึงจะเตรียมปลูกได้ และยังมีเทคนิคในการดูแลหน่อหรือจุกก่อนลงปลูก โดยใช้สารเคมีชุบจุกก่อนปลูก เพื่อกำจัดพวกเชื้อราและแมลงที่อยู่ในรากหน่อพันธุ์สับปะรด

1.4) ฤดูปลูก ฤดูการปลูกสับปะรดสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี แต่ส่วนใหญ่ชาวสวนมักจะปลูกสับปะรดที่ได้ผลดีที่สุดก็ต้องเป็นช่วงเดือนมกราคมปลายถึงเดือนเมษายน ในช่วงที่ฝนฤดูฝนไปแล้ว ซึ่งจะมีแดดจ้าแต่ดินยังมีความชุ่มชื้น แต่ปัจจุบันนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพอากาศ ส่วนวิธีการปลูกสับปะรดสามารถปลูกได้ 2 แบบ คือการปลูกด้วยหน่อและการปลูกด้วยจุก แต่ที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่เขามักปลูกด้วยหน่อ เพราะการเจริญเติบโตได้เร็วกว่าการปลูกด้วยจุก และวิธีการปลูกขนาดแปลงในพื้นที่จะต้องแบ่งปลูกเป็นแถวคู่ เพราะทำให้ประหยัดเวลา และพื้นที่ปลูก

1.5) การควบคุมและกำจัดวัชพืช การควบคุมวัชพืชจากสับปะรด โดยการใช้ยาพ่นฉีด ได้แก่ยาโปรมาแท็ก ไดยูรอน ไกลโฟเสท (นพ ตัณมุขกุล, 2556) มาผสมกัน แต่มันก็อยู่ที่สูตรใครสูตรมัน ส่วนแรงงานคนก็จะกำจัดวัชพืชที่หลงเหลือ และมีวิธีกำจัดวัชพืช โดยวิธีการฉีดยาด้วยสารเคมีหรือบ้างก็ทำน้ำหมักชีวภาพจากผลสับปะรด เพื่อกำจัดวัชพืชในสวนสับปะรด สุดท้ายขอควรระวังหลังจากใช้

สารเคมีเร่งดอกหรือสารเคมีฆ่าวัชพืช ห้ามเข้าใกล้แปลงหลังจากฉีดเสร็จ เพราะทำให้ส่งผลอันตรายได้ 6) การเก็บเกี่ยวสับปะรด มีการเตรียมอุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยว คือมีด ลักษณะยาว ใช้สำหรับตัดสับปะรด และพวงถุงมือผ้า บุท เพื่อป้องกันหนามใบของสับปะรดบาด การเก็บเกี่ยวสามารถเก็บเกี่ยวได้ในระยะเวลาประมาณ 16 - 18 เดือน และต้องทยอยตัดไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะหมดสวน สังเกตผลสับปะรดได้จากผิวเปลือกของสับปะรดจากสีเขียว เปลี่ยนเป็นสีเขียวอมเหลือง หรือเหลืองอมส้ม สังเกตจากตาของสับปะรดมีลักษณะนูนเด่นชัด และตึงเต็มที่ และการสังเกตจากการเอานิ้วดีดฟังเสียงว่าหากดังแปะ ๆ แสดงว่าสับปะรดผลนั้นแก่เต็มที่แล้ว (ดนัย นาคประเสริฐ, 2557)

2. สภาพปัญหาการปลูกสับปะรดในสวนยางพารากรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง ดังนี้ 2.1) ปัญหาสายพันธุ์สับปะรด ที่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนหน่อพันธุ์ ปัญหาหน่อพันธุ์มีราคาแพง ปัญหาขาดคุณภาพของหน่อพันธุ์สับปะรด 2.2) ปัญหาโรคระบาดและศัตรูพืช ที่พบบ่อย คือ โรคเชื้อรา ที่พบบ่อย และสำคัญอย่างมาก เพราะหากเป็นแล้วรักษายากมันต้องถอนหน่อพันธุ์ทิ้งทันที หรืออาจติดลามไปหน่ออื่นอีก โรคเน่า และโรคไหม้เกรียม เพราะการที่โดนแดดมาก ๆ โดนที่ไม่ห่อลูกไว้มันก็อาจเกรียมไหม้ได้ โดยโรคเชื้อราเกิดจากสาเหตุไหนยังไม่แน่ชัด เพราะมันเกิดได้จากดินที่เป็นด่าง เยอะเกินไป เป็นที่อยู่อาศัยของเชื้อรา และจากหน่อพันธุ์สับปะรดที่ติดมากับรากของมัน และจำพวกแมลงศัตรูพืชก็สามารถทำให้เกิดโรคระบาดได้เช่นกัน ได้แก่เพลี้ยแป้ง แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยพบเจอ เจอแต่จำพวกหนอนด้วง หนู ตัวเลี้ยะ ที่ชอบเจาะผลสับปะรด 2.3) ปัญหาราคาสับปะรดตกต่ำ เกิดขึ้นได้หลายด้านไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่มีผู้ผลิตมาก ปัญหาขาดคุณภาพก็ให้เกิดปัญหาตกต่ำ แม้แต่ปัญหาที่เกิดพ่อค้าแม่ค้าคนกลางที่มีการเอารัดเอาเปรียบเกษตรกร ก็ล้วนเป็นปัญหาทำให้เกิดราคาสับปะรดตกต่ำเหมือนกัน (จารุพันธ์ ทองแถม, 2546)

3. แนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารากรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุง ดังนี้ 3.1) แนวทางส่งเสริมด้านพันธุ์สับปะรด ควรมีการส่งเสริมในหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นการขยายพันธุ์ให้เป็นเอกลักษณ์ประจำอำเภอ หรือการส่งเสริมหน่อสับปะรดให้มีหนามน้อยลงและเพิ่มคุณภาพในการต่อยอดขึ้น 3.2) แนวทางส่งเสริมการควบคุมโรคระบาด มีการส่งเสริมในหลายด้าน ไม่จะเป็นการทำปุ๋ยหมักด้วยตนเอง การจัดส่งเสริมแหล่งเรียนรู้การควบคุมโรค หรือการจำแนกหน่อพันธุ์ก่อนปลูก และการบำรุงดินปลูก 3.3) แนวทางส่งเสริมการกระตุ้นด้านราคาสับปะรด ควรจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ การจัดงานสับปะรด เพื่อเป็นการโฆษณาอย่างหนึ่งในการค้าขาย การแปรรูปสับปะรดให้เป็นสินค้าโอท็อป และการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปที่แปลกใหม่ให้เป็นเอกลักษณ์ของชาวอำเภอบาบอน (เกรียงไกร นิยมาส, 2550)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ยานยนต์: แนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อยตำบลป่าบอน อำเภอบาบอนจังหวัดพัทลุง นี้เราได้เห็นการดำเนินการและการปรับปรุงในการปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้นและเห็นส่วนที่บกพร่องแล้วในไปพัฒนาในการเพาะปลูกหรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกวิธีสำหรับมือใหม่ เช่น การเตรียมพื้นที่ การเตรียมหน่อพันธุ์ ฤดูปลูก การควบคุมและกำจัดวัชพืช การเก็บเกี่ยวผลผลิต สภาพปัญหาการปลูกสับปะรด ปัญหาสายพันธุ์สับปะรด ปัญหาโรคระบาดและศัตรูพืช ปัญหาราคาสับปะรดตกต่ำ รวมไปถึง แนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา เช่น แนวทางส่งเสริมด้านพันธุ์สับปะรด ควรมีการส่งเสริมในหลาย ๆ ด้าน แนวทางส่งเสริมการควบคุมโรคระบาด แนวทางส่งเสริมการกระตุ้นด้านราคาสับปะรด ควรจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในสำหรับเกษตรกรที่จะลงมือทำ ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ เกี่ยวกับเทคนิคการใช้ปุ๋ย และสารกำจัดวัชพืช ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดมีการณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้มีการบริโภคสับปะรดสดให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายให้เกษตรกรควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสับปะรดให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิตแก่เกษตรกร ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายในการควบคุมและวางแผนการผลิต เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างผลผลิตกับความต้องการของตลาด และหน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการผลิตให้กับเกษตรกร เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องยานยนต์: แนวทางส่งเสริมการปลูกสับปะรดในสวนยางพารา กรณีศึกษา: เกษตรกรรายย่อย ตำบลป่าบอน อำเภอบาบอน จังหวัดพัทลุงสำเร็จลงไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ขอขอบพระคุณ อาจารย์ดร.จิตติมา ดำรงวัฒนะ ประธานที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนให้การช่วยเหลือตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้ความรู้ชี้แนะแนวทางอันเป็นผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดีขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เดโช แชน้ำแก้ว และอาจารย์อุดมศักดิ์ เดโชชัย กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้แนะนำช่วยเหลือเพิ่มเติมทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จนทำให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จ คุณความดีและประโยชน์อันพึงมีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดามารดาและญาติพี่น้องในครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง รวมทั้ง

ขอขอบพระคุณ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. (2559). เกษตรดีที่เหมาะสม สำหรับสับปะรด. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เกรียงไกร นิยมาส. (2550). เทคนิคและปัญหาการผลิตสับปะรดในเขตบ้านนางแล และบ้านป่าช้างวิวัฒน์ ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- งานเกษตรสำนักปลัดเทศบาลตำบลปง. (2560). จุลินทรีย์เกษตรผสมผสาน. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2561 จาก <https://www.ponglocal.go.th/test3/>
- จารุพันธ์ ทองแถม. (2546). สับปะรด และอุตสาหกรรมสับปะรดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.
- จินดารัฐ วีระวุฒิ. (2551). สับปะรด และสรีรวิทยาการเจริญเติบโตของสับปะรด. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิราพรรณ คล้ายกิจจา. (2550). สับปะรด. กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์.
- दनัย นาคประเสริฐ. (2557). การผลิตหน่อพันธุ์สับปะรดพันธุ์เพชรบุรี. วารสารวิชาการเกษตร, 32(2), 116-127.
- นพ ตันมุขกุล. (2556). สับปะรด (ชุดเกษตรกรรมลองทำดู). กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- พรรณวดี ทองแดง. (2555). สภาพการผลิตและการตลาดสับปะรด จังหวัดเพชรบุรีเพชรบุรี. เพชรบุรี: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- วศินาฏ ทองบุคดี. (2547). สภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกร จังหวัดหนองคายหนองคาย. หนองคาย : สำนักงานการเกษตรหนองคาย กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สำนักงานเกษตรอำเภอป่าบอน. (2561). ส่งเสริมการผลิตและการป้องกันกำจัดโรคพืชด้วยสารชีวภัณฑ์. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2561 จาก <https://th-th.facebook.com/kasetpabon>